

Clanovi 55. i 178. Zakona o parničnom postupku

Clan 43. st. 1. i 2., clan 45. st. 3. i clan 75. st. 1. Zakona o vlasnicko-pravnim odnosima

ALTERNATIVNI TUŽBENI ZAHTJEV

UZ TUŽBENI ZAHTJEV ZA PREDAJU INDIVIDUALNO ODREĐENE STVARI NE MOŽE SE POSTAVITI ALTERNATIVNI TUŽBENI ZAHTJEV ZA ISPLATU NOVCANE PROTUVRIJEDNOSTI TE STVARI AKO ZA TAKAV ZAHTJEV NEMA MATERIJALNO-PRAVNOG OSNOVA.

Iz obrazloženja:

Presudom prvostepenog suda obavezan je tuženik da tužitelju preda u posjed putnicko motorno vozilo, detaljno opisano u izreci pobijane odluke, ili da mu isplati protuvrijednost tog vozila u iznosu od 12.371,92 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 27.04.2001. godine pa do isplate, te da mu naknadi troškove postupka.

Odbijen je prigovor zastare kao i višak tužbenog zahtjeva za isplatu protuvrijednosti putnickog motornog vozila do zatraženog iznosa od 53.000,00 KM.

Protiv ove presude, blagovremeno, žalbu su izjavili tužitelj i tuženik.

Žalba tužitelja nije osnovana.

Žalba tuženika je osnovana.

Ovaj sud ispitao je pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga i po službenoj dužnosti, pa je odlucio kao u izreci, a zbog slijedeceg:

Iz cinjenicnog utvrdenja prvostepenog suda proizilazi da je tužitelj vlasnik spornog vozila, da je tuženik sporno vozilo uzeo iz automehancarske radione K.M. 1994. godine, bez odobrenja tužitelja i predao ga L.B., odakle je vozilo nekoliko dana kasnije nestalo.

Ovo je utvrdeno na osnovu provedenih dokaza i navoda samog tužitelja, a cinjenice da je tuženi 1994. godine, prije podnošenja tužbe, sporno vozilo predao trecem licu u Republici Hrvatskoj i nesporne su.

Između stranaka je bilo sporno da li je to ucinjeno uz saglasnost tužitelja ili ne.

Prvostepeni sud je, bez ikakve sumnje, utvrdio da je tuženik uzeo vozilo bez ovlaštenja tužitelja i predao ga u posjed trecem licu, a na ovo ne utjece cinjenica da je, eventualno, sin tužitelja dao za to saglasnost tuženiku, jer je tužitelj vlasnik vozila a ne njegov sin.

Tužba za povraćaj motornog vozila podnesena je 25.10.1994. godine, a dana 27.04.2001. godine tužitelj je postavio, kao alternativni, i zahtjev za isplatu protuvrijednosti spornog vozila.

Polazeci od cinjenicnog utvrdenja, nespornih cinjenica i vremena podnošenja tužbe, kao i postavljanja alternativnog tužbenog zahtjeva – prvostepeni sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio prigovor zastare i obavezao tuženoga da tužitelju preda sporno vozilo ili da mu isplati protuvrijednost tog vozila.

Čak kad prigovor zastarjelosti potraživanja za naknadu štete i ne bi bio osnovan – prvostepeni sud ne bi mogao usvojiti zahtjev tužitelja kako je on postavljen.

Uz tužbeni zahtjev za predaju individualno određene stvari ne može se postaviti alternativni tužbeni zahtjev za isplatu novčane protuvrijednosti te stvari ako za takav zahtjev nema materijalno – pravnog osnova.

U konkretnom slučaju za to nije bilo materijalno – pravnog osnova.

U članu 43. stavovi 1. i 2. Zakona o vlasničko – pravnim odnosima određeno je da vlasnik može tužbom zahtijevati od posjednika povraćaj individualno određene stvari, pri čemu mora dokazati da na stvari, čiju predaju traži, imao pravo vlasništva i da se stvar nalazi u posjedu tuženog.

Posjednikom stvari podrazumijeva se lice koje neposredno vrši faktičnu vlast nad stvari (neposredan posjed čl. 75. stav 1.).

Dakle, legitimiran je onaj posjednik kod kojeg se stvar nalazi u faktičnoj vlasti u momentu podnošenja tužbe.

Ako je stvar u momentu podnošenja tužbe već bila otuđena i nije više u posjedu tuženika, onda se može zahtijevati naknada štete (član 45. stav 3.).

Iz ovih odredaba proizilazi da se pored tužbenog zahtjeva za predaju individualno određene pokretne stvari ne može postaviti alternativni tužbeni zahtjev za isplatu novčane protuvrijednosti te stvari, jer za to nema uporišta u navedenim odredbama materijalnog prava.

Kako iz cinjenicnog utvrdenja proizilazi da se sporni automobil ne nalazi u faktičnoj vlasti tuženika – to je prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je tuženika obavezao na povraćaj stvari, iako je zbog neispunjenja uvjeta iz odredbe člana 43. stavovi 1. i 2. Zakona o vlasničko – pravnim odnosima – tužbeni zahtjev u ovom dijelu trebao odbiti.

(Kantonalni sud u Bihacu, broj Gž-283/03, od 04.05.2005. godine)